ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci **žalobkyně: Odborová organizace pracovníků správ památkových objektů při Národním památkovém ústavu,** se sídlem Bouzov 8, proti **žalovanému: Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské nám. 1, Praha 1, ve věci nečinnosti, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2009, č. j. 7 Ca 157/2008 - 114,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížnostní se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 30. 11. 2009, č. j. 7 Ca 157/2008 - 114, kterým bylo zastaveno řízení, v němž se stěžovatelka domáhala pokračování v řízení o rozkladu proti usnesení Ministerstva kultury ze dne 28. 3. 2008, č. j. 1984/II/2008, a to pro nezaplacení soudního poplatku. Současně byla tímto napadeným rozhodnutím zamítnuta žádost stěžovatelky o přerušení řízení.

Městský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí po rekapitulaci dosavadního řízení ve věci žaloby o pokračování v řízení o rozkladu proti usnesení

Ministerstva kultury ze dne 28. 3. 2008, č. j. 1984/II/2008, uvedl, že vzhledem ke skutečnosti, že stěžovatelka nezaplatila ve lhůtě určené soudem soudní poplatek, soud řízení podle ustanovení § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), a ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, po marném uplynutí stanovené lhůty zastavil.

Stěžovatelka v kasační stížnosti, byť nevýslovně, uplatnila důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. – nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení. Uvádí, že otázka rozhodování o přiznání osvobození od soudního poplatku právnické osobě, která nebyla založena za účelem podnikání, je předmětem rozhodování rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu. Stěžovatelka má za to, že v uvedeném řízení bylo porušeno její právo na spravedlivý proces, neboť měla *„tu smůlu"*, že její kasační stížnost proti usnesení o zamítnutí osvobození od soudního poplatku rozhodoval neziskovým sdružením nepřející senát 9 Ans. Kdyby stěžovatelka měla *„štěstí"*, rozhodoval by o její kasační stížnosti neziskovým sdružením nakloněný senát 1 As a bylo by teď řízení o její kasační stížnosti proti neosvobození od soudního poplatku z podané žaloby přerušeno do doby rozhodnutí rozšířeného senátu a stěžovatelka by tak nebyla zbavena práva na soudní ochranu. Za nepřípadný považuje odkaz soudu na jiná rozhodnutí Ústavního soudu, neboť ten judikaturu obecných soudů nesjednocuje a princip předvídatelnosti se na rozhodování Ústavního soudu nevztahuje. Stěžovatelka má taktéž za to, že se v napadeném rozhodnutí zřetelně promítl negativní osobní poměr členů senátu 7 Ca k osobě předsedkyně stěžovatelky.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Soudní poplatek za kasační stížnost, která je předmětem tohoto řízení, nebyl zaplacen, avšak s přihlédnutím k charakteru napadeného usnesení nebrání nezaplacení soudního poplatku věcnému projednání kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud judikoval, že v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za žalobu by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz). Stejně tak není nedostatek zastoupení stěžovatelky advokátem důvodem pro odmítnutí této kasační stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka podala v řízení o zrušení fiktivního rozhodnutí žalovaného městskému soudu žádost o osvobození od soudního poplatku s odůvodněním, že od roku 2005 je ve složité finanční situaci, neboť zaměstnavatel, u kterého působí, neplní své povinnosti, a proto je nucena hradit veškeré náklady na svoji činnost z vlastních prostředků, které jsou při nízké členské základně minimální. Navíc vede proti zaměstnavateli několik soudních sporů. Usnesením městského soudu ze dne 10. 2. 2009, č. j. 7 Ca 157/2008 - 25, byla její žádost o osvobození od soudních poplatků s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu zamítnuta. Následně byla stěžovatelka opět vyzvána usnesením městského soudu ze dne 4. 3. 2009, č. j. 7 Ca 157/2008 - 29, k zaplacení soudního poplatku. Dne 27. 3. 2009 podala stěžovatelka kasační stížnosti proti usnesení č. j. 7 Ca 157/2008 - 25, která byla dne 16. 7. 2009 Nejvyšším správním soudem pravomocně zamítnuta (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 Ans 6/2009 - 71, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Následně byla stěžovatelce určena další lhůta k zaplacení soudního poplatku. V této stanovené lhůtě soudní poplatek nezaplatila, požádala však o přerušení řízení, neboť podala proti výše citovanému rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ústavní stížnost. Městský soud této žádosti o přerušení řízení výrokem II. napadeného rozhodnutí nevyhověl a řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

Řízení o ústavní stížnosti stěžovatelky, sp. zn. III. ÚS 2772/09, bylo usnesením ze dne 21. 1. 2010 zastaveno, neboť stěžovatelka vzala dne 18. 1. 2010 ústavní stížnost zpět.

Stěžovatelka se podanou kasační stížností snaží zvrátit situaci, kdy bylo pro nezaplacení soudního poplatku zastaveno řízení. Námitky obsažené v kasační stížnosti nesměřují konkrétně do napadeného usnesení, kasační stížnost je tak na hranici projednatelnosti, nicméně z nich lze dovodit, čeho se stěžovatelka domáhá. Ačkoliv stěžovatelka v kasační stížnosti neuvádí zcela zřetelně důvody, proč považuje napadené rozhodnutí městského soudu za nezákonné, je Nejvyššímu správnímu soudu z podané kasační stížnosti zřejmé, že se domáhá posouzení usnesení o zastavení řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku právě v návaznosti na předchozí neosvobození stěžovatelky soudem od povinnosti uhradit soudní poplatek.

Ve věci vedené u něj pod sp. zn. 9 Ans 6/2009 rozhodl Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti stěžovatelky proti usnesení městského soudu o zamítnutí žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků, jež předcházelo zastavujícímu usnesení napadenému v tomto řízení. V odůvodnění rozsudku ze dne 16. 7. 2009, č. j. 9 Ans 6/2009 – 71, Nejvyšší správní soud ve vztahu k tvrzení stěžovatelky uvedl, že *„argumentace stěžovatelky principem legitimního očekávání není na místě. Institut osvobození od soudních poplatků nesouží k tomu, aby v obecné rovině umožnil*

stěžovatelce či komukoliv jinému bezplatný přístup k soudu. Smyslem zákonné úpravy institutu osvobození od soudních poplatků jistě nebylo zajistit plošné osvobození od soudních poplatků v rozsahu několika let (sama stěžovatelka uvádí, že vede spory od roku 2005), nýbrž garantovat to, že účastníku nesmí být pro jeho aktuálně nastalou, nepříznivou majetkovou situaci znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo u soudu. .... V souvislosti s aplikací principu legitimního očekávání je nutno zdůraznit, že ochranu je možné poskytnout pouze tomu očekávání, které je legitimní a rozumné. Z tohoto principu nelze dovozovat spekulativní prospěch, který zákon nezamýšlel poskytnout, tj. jinak řečeno, který neodpovídá účelu zákona. ... Má-li stěžovatelka zvýšený zájem na výkonu tohoto práva (práva na přístup k informacím o činnosti veřejné správy) a cítí-li se být neustále postupem povinného subjektu neuspokojena, musí si být současně vědoma zákonné povinnosti domáhat se svého práva u nezávislého a nestranného soudu zákonem stanoveným způsobem. Splnění poplatkové povinnosti je jedním ze základních předpokladů pro uplatnění tohoto práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Osvobození od soudního poplatku pak představuje určitou výjimku, nikoli institut umožňující bezbřehý, bezplatný přístup k soudu." Dále zdůraznil, že totožné argumenty stěžovatelky byly v řízení ve věci vedené u Ústavního soudu pod sp. zn. IV. ÚS 354/09 odmítnuty jako zjevně neopodstatněné.

Právní úprava soudních poplatků je obsažena v ustanoveních zákona o soudních poplatcích, jehož § 4 odst. 1 písm. a) stanoví, že poplatková povinnost za řízení vzniká okamžikem podání žaloby či jiného návrhu na zahájení řízení. Poplatek je dle § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích splatný dnem vzniku poplatkové povinnosti, tedy dnem podání žaloby a není vázán na výzvu soudu. § 9 citovaného zákona pak upravuje následky nezaplacení soudního poplatku, kdy ukládá soudu učinit vůči žalobci výzvu, aby ve stanovené lhůtě poplatek uhradil. Součástí této výzvy musí být dle ustanovení § 9 odst. 3 zákona o soudních poplatcích také poučení o následcích nezaplacení poplatku ve stanovené lhůtě, tedy riziku zastavení řízení pro neuhrazení soudního poplatku.

Stěžovatelce byla ze strany městského soudu dána opakovaná příležitost soudní poplatek uhradit. Po vydání usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudního poplatku soud vydal usnesení č. j. 7 Ca 157/2008 - 29, jímž stěžovatelce uložil uhradit soudní poplatek ve lhůtě 3 dnů ode dne doručení, po proběhlém řízení o kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudního poplatku stanovil městský soud stěžovatelce lhůtu dalších 3 dnů ke splnění této povinnosti (č. l. 93), kterou navíc na žádost stěžovatelky prodloužil o dalších 7 dní do 2. listopadu 2009. Mimo to, dle úpravy obsažené v § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, měla stěžovatelka možnost uhradit soudní poplatek až do okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí městského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, která nastala až dne 2. 12. 2009. Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatelce byl ze strany městského soudu poskytnut dostatečný časový prostor k uhrazení soudního poplatku, a to již v době, kdy o její žádosti o osvobození od soudního poplatku bylo pravomocně rozhodnuto a stěžovatelce tedy

muselo být zřejmé, že soud řízení podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. zastaví, o čemž byla řádně poučena.

K námitce stěžovatelky týkající se řešení otázky posuzování podmínek osvobození od soudních poplatků právnických osob, které nebyly založeny za účelem podnikání, Nejvyšší správní soud uvádí, že tato otázka byla projednána rozšířeným senátem zdejšího soudu. Dne 27. 5. 2010 došel rozšířený senát k závěru, že *„pokud právnická osoba vědomě uspořádá svoji činnost tak, aby dlouhodobě setrvávala ve stavu bez dostatečných finančních prostředků, ačkoliv jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné, nelze takovou právnickou osobu zpravidla osvobodit od soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.“*. Z úřední činnosti je Nejvyššímu správnímu soudu známo, že stěžovatelka, či její předsedkyně, vedou velké množství řízení týkající se povětšinou uplatňování práva na informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že správní soudy jsou povinny se zabývat každou případnou žádostí stěžovatelky či její předsedkyně o osvobození od soudních poplatků a posoudit konkrétní okolnosti jednotlivých případů. V žádném případě to však neznamená, že by měla být zcela potlačena regulační funkce soudních poplatků. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91, *„Nelze totiž ponechat bez povšimnutí, že množství a zejména charakter sporů vedených stěžovatelkou ve spojení s osvobozováním stěžovatelky od soudních poplatků vedl zatím spíše k neúměrné eskalaci její procesní aktivity, jen zřídka motivované snahou dobrat se meritorního rozhodnutí.“*

K námitce, že žádosti stěžovatelky o přerušení řízení nebylo vyhověno, Nejvyšší správní soud uvádí, že s. ř. s. v § 48 stanoví důvody pro přerušení řízení, kdy v odst. 1 jsou stanoveny důvody, kdy je předseda senátu povinen řízení přerušit a v odst. 2 fakultativní důvody, kdy je na zvážení předsedy senátu, aby s ohledem na okolnosti konkrétního případu a situaci účastníka rozhodl, zda je přerušení řízení vhodné či nutné. V řízení však nenastaly skutečnosti předpokládané § 48, proto předseda senátu řízení nepřerušil. Stěžovatelka pravděpodobně zcela obecně formulovanou námitkou uplatněnou v kasační stížnosti míní, že nastal důvod pro přerušení řízení dle ustanovení § 48 odst. 2 písm. f), dle něhož může předseda senátu řízení usnesením přerušit, jestliže *„zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé nebo takové řízení sám vyvolá“* . K tomu kasační soud uvádí, že rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ve výše specifikované otázce nemohlo mít na rozhodnutí městského soudu o zastavení řízení vliv, neboť nastaly zákonem stanovené předpoklady pro zastavení řízení.

K tvrzení stěžovatelky, že má za to, že se v rozhodnutí městského soudu zřetelně promítl negativní osobní poměr členů senátu 7 Ca k osobě předsedkyně stěžovatelky, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tato námitka není zdůvodněna, ani stěžovatelka neuvádí konkrétní skutečnosti, z nichž ji dovozuje. Kasační soud ze

spisu ověřil, že stěžovatelka byla o složení senátu řádně poučena (č. l. 30), námitku podjatosti podle ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s. však ve stanovené lhůtě neuplatnila.

Městský soud v napadeném rozhodnutí postupoval zcela v souladu se zákonem, který jako nevyhnutelný následek neuhrazení soudního poplatku po výzvě soudu stanoví zastavení řízení. Proto lze uzavřít, že městský soud nepochybil, když řízení pro neuhrazení soudního poplatku zastavil, přičemž toto svoje rozhodnutí řádně zdůvodnil.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nevznikly. Z uvedených důvodů rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2010

JUDr. Radan Malík
předseda senátu